

Els meus records de

Prudenci Bertrana

per **L. Pericot**

Freqüentment, lleigeixo fervoroses lloances a l'obra del qui va ésser el meu professor de dibuix, Prudenci Bertrana. Fins avui no m'he atrevit d'intentar posar en forma coherent els records que conservo de la relació, sens dubte esporàdica, que vaig tenir amb ell.

Però ja jubilat, i disposant de més temps que no tenia durant la vida activa de professor, i amb la creixent nostàlgia dels meus dies de Girona, no puc evitar de fixar aquests meus records en forma inesborrable a través d'aquest breu text.

Els records de la meva relació amb la família Bertrana i els seus se m'enduu fins als anys de la meva infantesa, aleshores que la seva família i la meva mantenien una normal amistat, amistat que per a mi se sintetitzava en un noi de la meva edat, company d'escola (aquella magnífica escola de D. Josep Dalmau Carles!) i

que es deia Heribert Bertrana Salazar. Sembla encara que el vegi, més alt i més prim que jo, en l'època en la que el visitava amb freqüència en la casa on s'estatjaven, menys cèntrica avui que no aleshores. Es trobava al començament del carrer que puja a l'església de Sant Martí, gairebé enfront de l'església del Carme, i per tant, pas obligat per anar a la Diputació Provincial. L'Heribert, — el nom sempre m'havia semblat estrany per ser l'únic amic que s'en deia —, reflectia el temperament de caçador del seu pare. Era un xicot alegre i simpàtic, amb el que jugava, entretenint-nos moltes vegades a fer treballs de paper o manuals en general que l'excel·lent pedagogia del Sr. Dalmau havia establert amb intensitat en el seu ensenyament. Quan vaig ingressar a l'Institut varen ser més espesses les nostres trobades, i el pobre noi morí poc temps després, crec que tuberculós, cosa que sens dubte contribuï a entristir l'ambient en el que els seus pares i els seus dos germans es movien.

Poques coses més podria recordar d'una persona com Prudenci Bertrana que, als meus ulls d'infant, apareixia com un home extraordi-

nari que pintava i escrivia, si no hi haguessin hagut temporades de contacte més directe, a causa dels meus estudis a l'Institut. En diverses ocasions el meu pare em va fer anar amb ell per tal que perfeccionés el dibuix. I per aquest motiu vaig tenir-hi una relació més directa i prolongada durant l'estiu del 1912. Bertrana em tractava amb la familiaritat d'un fill d'un amic, essent ambdós ajudants a l'Institut. Aquell estiu jo havia d'aprovar el primer curs de di-

buix que es donava en el quart de batxillerat. Per avançar un any els meus estudis havia passat la meva matrícula de tercer curs a lliure a fi d'examinar-me pel juny, i de quart any pel setembre. Vaig passar aquells mesos calorosos anant cada dia a dibuixar una estona al taller d'en Bertrana. Aquest, estava situat al carrer de Santa Clara, dues o tres portes més enllà de la casa on vaig néixer, en unes golfes o àtic que a hores d'ara, suposo que ha estat almenys re-

fet, on abundaven la pols i els escarabats, i que donava sobre el llit de l'Onyar, que sempre ha estat molt pintoresc. Aleshores, jo era un xicot inquiet i no ho passava malament en aquell lloc on hi havia tantes coses que satisfien la meua curiositat, amb força quadres a mig fer. Vaig descobrir-hi quelcom que va impressionar-me tot i la seva senzillesa, l'existència de les «quartilles» que el meu professor tenia sempre damunt de la taula amb textos a mig escriure. Si ell sortia i em deixava sol, jo furetejava allò que m'atreia aleshores, sens que pogués avaluar-ho degudament i sens pensar, en aquell moment, que més endavant la tasca d'omplir «quartilles» havia d'arribar a ser una obsessió per mi.

Per la seva banda, ell em mirava com quelcom purament accidental i s'ocupava escassament de la meua presència. Tan sols a la fi de l'estiu, quan tenia a sobre el proper examen de dibuix, amb una mica de malhumor dulcificat pel seu caràcter, va haver-se de posar al meu lloc i «fer-me» alguna de les làmines que a mi no em sortien.

En aquelles golfes, brutes i incòmodes, rebia als seus amics, i d'aquestes visites em resten alguns records que els anys no han pogut esborrar de la meua ment. Així recordo les seves con-

verses amb amics filharmònics, entorn l'estrena del Parsifal a Barcelona, estrena a la que, si la memòria no m'és infidel, Bertrana va assistir junt amb altres wagneristes gironins. També d'un altre visitant me'n queda el record, pel fet de ser ell capellà de Torroella de Montgrí, lloc de la meua ascendència paterna on jo passava els estius. El visitant, era un poeta, que en fer-me més gran ve ser bon amic meu, Mossèn Francesc Viver. Aquest, arribava del seu poble, imagino que seria un dissabte, a visitar el seu amic i em sembla que sento encara la frase que en Bertrana pronuncià, després d'una cordial salutació entre ells: «M'he fet republicà». Mossèn Viver va quedar sorprès i crec recordar que una mica entristit per allò que el seu amic li donava a entendre.

Vaig aprovar l'examen de dibuix i un parell d'anys després, la meua partença de Girona va interrompre tot contacte amb en Bertrana i els seus en el moment que jo hauria pogut entreveure quelcom del món literari en el que ell aconseguí tan alt concepte. Sempre, però, vaig conservar, si bé ben poques vegades vaig poder manifestar-ho, un romàntic record d'aquell home en el que hi veia quelcom que el diferenciava de la vulgaritat dels mortals car intuïa en ell valors espirituals que el meu esperit infantil no podia captar degudament.